

C-245/20. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2020. május 29.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Rechtbank Midden-Nederland (Hollandia)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2020. május 29.

Felperesek:

X

Z

Alperes

Autoriteit Persoonsgegevens

Az alapeljárás tárgya

Az alapeljárás azt a kérdést érinti, hogy az Autoriteit Persoonsgegevens (adatvédelmi hatóság, Hollandia), az általános adatvédelmi rendelet 51. cikke értelmében vett holland felügyeleti hatóság jogosult-e dönteni arról, hogy az eljárási iratokba való betekintésnek az Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (az államtanács közigazgatási perekkel foglalkozó csoportja, Hollandia, a továbbiakban: ABRvS) által újságírók részére történő biztosítása összeegyeztethető-e az általános adatvédelmi rendelettel.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

Az alapeljárásban hozandó döntés szempontjából tisztázásra szorul, hogy az eljárási iratokba való betekintés újságírók részére történő biztosítása az ABRvS igazságügyi feladatát képezi-e. Az adatvédelmi hatóság ugyanis nem jogosult felügyeletet gyakorolni a személyes adatoknak igazságügyi hatóságok által az igazságügyi feladataik ellátása keretében történő kezelése felett. Felmerül

ennélfogva a kérdés, hogy mit kell érteni az általános adatvédelmi rendelet 55. cikkének (3) bekezdése értelmében vett „igazságügyi feladatok” alatt.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Úgy kell-e értelmezni az általános adatvédelmi rendelet 55. cikkének (3) bekezdését, hogy „a bíróságok által igazságügyi feladataik ellátása során végzett adatkezelési műveletek” kifejezés alatt személyes adatokat tartalmazó eljárási iratokba való betekintésnek valamely igazságügyi hatóság által történő biztosítását lehet érteni, minek során – ahogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban a bíróság kifejti – e betekintést ezen eljárási iratok másolatainak újságírók részére történő rendelkezésre bocsátásával biztosítják?

1a. E kérdés megválaszolása szempontjából jelentőséggel bír-e, hogy az adatkezelés e típusa feletti felügyeletnek a nemzeti felügyeleti hatóság általi gyakorlása befolyásolja-e a független bírói ítélezést az egyes ügyek tekintetében?

1b. E kérdés megválaszolása szempontjából jelentőséggel bír-e, hogy az adatkezelés típusa és célja az igazságügyi hatóság szerint az, hogy az újságírók részére tájékoztatást adjanak, és ezáltal lehetővé tegyék számukra, hogy megfelelőbben tudósítsanak a bírósági eljárásban tartott nyilvános tárgyalásról, ami a bírósági eljárások nyilvánosságának és átláthatóságának elvét szolgálja?

1c. E kérdés megválaszolása szempontjából jelentőséggel bír-e, hogy van-e az adatkezelésnek kifejezett nemzeti jogalapja?

A hivatkozott uniós jogi rendelkezések

A környezeti információkhoz való nyilvános hozzáférésről és a 90/313/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. január 28-i 2003/4/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2003. L 41., 26. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 7. kötet, 375. o.): a 2. cikk 2. pontja

A természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet (általános adatvédelmi rendelet) (HL 2016. L 119., 1. o.; helyesbítések: HL 2016. L 314., 72. o.; HL 2018. L 127., 2. o.): (20) preambulumbekzdés, valamint a 4., 5., 6., 9., 12., 13., 14., 15., 32., 33., 34. és 55. cikk

A személyes adatoknak az illetékes hatóságok által a bűncselekmények megelőzése, nyomozása, felderítése, a vádeljárás lefolytatása vagy büntetőjogi

szankciók végrehajtása céljából végzett kezelése tekintetében a természetes személyek védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 2008/977/IB tanácsi kerethatározat hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/680 európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2016. L 119., 89. o.; helyesbítés: HL 2018. L 127., 7. o.): (80) preambulumbekzdés

A hivatkozott nemzeti rendelkezések

Algemene wet bestuursrecht (Awb) (a közigazgatásról szóló általános törvény, a továbbiakban: Awb): 6:5., 7:1a., 8:62., 8:78. és 8:79. cikk

A tényállás és az alapeljárás rövid bemutatása

- 1 2018. október 30-án Z (a továbbiakban: másodrendű felperes) fellebbezését tárgyalta az ABRvS előtt egy Utrecht polgármesterével fennálló közigazgatási perben. X (a továbbiakban: elsőrendű felperes) ezen ügyben – ahogy a jelen ügyben is – a másodrendű felperes meghatalmazottjaként járt el. A tárgyalás befejezését követően a másodrendű felperest – az elsőrendű felperes jelenlétében – megszólította egy személy, aki állítása szerint újságíró volt. Az elsőrendű felperes e beszélgetés során megállapította, hogy e személy az ügyiratok részét képező dokumentumokkal rendelkezett. A hozzá intézett kérdésre e személy azt válaszolta, hogy e dokumentumokat az ABRvS által újságírók részére biztosított, az ügyiratokba való betekintési jog alapján bocsátották rendelkezésére.
- 2 Az elsőrendű felperes ugyanezen a napon levélben fordult az ABRvS elnökéhez azon kérdéssel, hogy igaz-e, hogy betekintést biztosítottak az ügyiratokba, és ha igen, akkor kinek a részére, és hogy a másolatokat az ABRvS munkatársainak tudomásával, illetve hozzájárulásával készítették-e.
- 3 2018. november 21-i levelében az ABRvS elnöke a következőket válaszolta az elsőrendű felperesnek:

„A kommunikációs osztály információkat bocsát a sajtó rendelkezésére a tárgyalásokról. Ezt olyan módon teszi, hogy a sajtónaptárat közzéteszi a honlapján, és minden tárgyalási napon az ezen időpontban a tárgyalásokról való tudósítás céljából az épületben tartózkodó újságírók számára a tárgyalásra vonatkozó információkat helyez ki megtekintés céljából. A tárgyalásra vonatkozó ezen információk a keresetlevél, illetve a fellebbezés és az ellenkérelem, illetve a fellebbezési ellenkérelem másolatából, valamint, ha fellebbezési ügyről van szó, a rechtbank ([elsőfokú] bíróság, Hollandia) ítéletének másolatából állnak. [...] A megtekinthető iratok olyan információkat tartalmaznak, amelyekről az újságírók a tárgyaláson való részvétel esetén is tudomást szereznek. E másolatok csak a tárgyalás napján vannak megtekintés céljából kihelyezve. [...] Ezen információkat a kommunikációs osztály előzetesen nem küldi meg a sajtó részére, és nem is közli a sajtóval; az információk a tárgyalás napján papírformában vannak

kihelyezve megtekintés céljából, és ennél fogva nem hagyhatják el az épületet, és nem vihetők haza. [...] A tárgyalás napjának elteltét követően a másolatokat a kommunikációs osztály munkatársai megsemmisítik.”

- 4 Ezt követően a felperesek megkeresték az alperest, az adatvédelmi hatóságot, hogy járjon el rendészeti hatóságként.
- 5 Az alperes arról értesítette a felpereseket, hogy nem jogosult rendészeti hatóságként az ABRvS-sel szemben eljárni, és a kérelmeket az AVG-Commissie bestuursrechtelijke collegeshez (a közigazgatási bíróságok általános adatvédelmi testülete, Hollandia, a továbbiakban: AVG-Commissie) továbbította. Ezen AVG-Commissiét az ABRvS elnöke, valamint a Centrale Raad van Beroep (szociális és közszolgálati fellebbviteli bíróság, Hollandia) és a College van Beroep voor het bedrijfsleven (gazdasági tárgyú közigazgatási jogviták fellebbviteli bírósága, Hollandia) vezetője hozta létre abból a célból, hogy tanácsot adjon e bíróságok számára az általános adatvédelmi rendelet által védett adatvédelmi jogokkal összefüggő panaszokról való döntés során, és hogy megítélje, hogy a panaszosok személyes adatainak kezelése során megsértették-e az általános adatvédelmi rendeletet. Az AVG-Commissie a rendészeti hatósági eljárás iránti kérelmeket az ABRvS elnökéhez továbbította, aki ezeket a 2018. november 21-i levelével kapcsolatos panasznak tekintette.
- 6 Az AVG-Commissie állásfoglalása alapján az ABRvS elnöke szigorította a betekintésre vonatkozó irányelveket. Az ABRvS honlapján jelenleg többek között a következő tartalom szerepel:

„A Raad van State (államtanács, Hollandia) kommunikációs osztálya kizárólag a tárgyalás napján biztosítja újságírók számára a tárgyalásokra vonatkozó érdemi információk megtekintésére vonatkozó lehetőséget. A tárgyalásra vonatkozó ezen információk a keresetlevél, illetve a fellebbezés és az ellenkérelem, illetve a fellebbezési ellenkérelem másolatából, valamint, ha fellebbezési ügyről van szó, a rechtbank ([elsőfokú] bíróság, Hollandia) ítéletének másolatából állnak. E dokumentumok gyakran olyan információkat tartalmaznak, amelyekről az újságírók akkor is tudomást szereznek, ha a tárgyaláson jelen vannak. Ezen információkat a Raad van State (államtanács) előzetesen, illetve utólagosan nem küldi meg a sajtó részére, és nem is közli a sajtóval. Ezen információkat csak azok az újságírók tekinthetik meg, akik a tárgyalás napján a Raad van State (államtanács) épületében jelen vannak. A dokumentumok nem hagyhatják el a Raad van Staate (államtanács) épületét. Az újságírók továbbá semmilyen módon nem másolhatják le a dokumentumokat saját használat céljából. A tárgyalás napjának elteltét követően a tárgyalásra vonatkozó információkat a kommunikációs osztály munkatársai megsemmisítik.”
- 7 Az ABRvS-nek az újságírók általi iratbetekintésre vonatkozó irányelvei azzal a következménnyel járnak, hogy olyan harmadik személyek, akik nem minősülnek félnek az eljárásban, megtekinthetik az eljárásban részt vevő felek és esetleges meghatalmazottjaik személyes adatait. A keresetlevélnek, illetve a fellebbezésnek

ugyanis az Awb 6:5. cikke szerint tartalmaznia kell a felperes, illetve a fellebbező nevét és címét. Általában a meghatalmazott fejléccel ellátott papírja is tartalmaz különböző azonosítható személyes adatokat. Ezenkívül feltételezhető, hogy az eljárási iratok a felperes és/vagy más személyek egy vagy több (különleges) személyes adatát, mint például a büntetett előéletre vonatkozó információkat, vállalkozásokra vonatkozó információkat vagy orvosi információkat tartalmaznak.

- 8 A jelen ügyben a másodrendű felperes ügyében keletkezett eljárási iratok rendelkezésre bocsátásával a felperesek személyes adatait, többek között a másodrendű felperes nevét és címét, valamint az elsőrendű felperes „állampolgári szolgáltatási azonosítószámát” kezelték.
- 9 A rechtbank (bíróház) rögzíti, hogy a felperesek nem járultak hozzá az eljárási iratok rendelkezésre bocsátásához, hogy azon eljárási iratok, amelyekkel az újságíró rendelkezett, nem voltak anonimizálva, és hogy ezen iratok a másodrendű felperes ügyére vonatkozó érdemi információkat, többek között különböző személyes adatokat tartalmaztak.
- 10 Az AVG-Commissie állásfoglalása szerint a 2018. október 30-i eset időpontjában a „megtekintés céljából” azt jelentette, hogy az újságírók kérésre másolatot kaptak az iratokról, amelyet a Raad van State (államtanács) épületének elhagyásakor vissza kellett adniuk.
- 11 A felperesek az adatvédelmi hatóságnak az 5. pontban hivatkozott határozatai ellen panasszal éltek. Az adatvédelmi hatóság az elsőrendű felperes panaszát mint megalapozatlant elutasította, a másodrendű felperes panaszát pedig az Awb 7:1a. cikke szerint közvetlen keresetként a rechtbank Midden-Nederlandhoz (közép-hollandiai bíróság, Hollandia) továbbította. Az elsőrendű felperes keresetet indított a panaszával kapcsolatos határozat ellen a rechtbank Midden-Nederland (közép-hollandiai bíróság) előtt.

Az alapeljárásban részt vevő felek főbb érvei

- 12 A felperesek a rendészeti hatósági eljárás iránti kérelmeiket azzal indokolták, hogy az ABRvS az általános adatvédelmi rendelet számos rendelkezését (5., 6., 9., 12., 13., 14., 15., 32., 33. és 34. cikkét) megsérti azáltal, hogy eljárási iratokba való betekintést biztosít újságírók számára. A felperesek úgy vélik, hogy az alperes mint az adatkezelés felügyeletét ellátó nemzeti felügyeleti hatóság hatáskörrel rendelkezik és jogosult arra, hogy rendészeti hatóságként eljárjon az ABRvS-sel szemben.
- 13 Az alperes úgy véli, hogy az általános adatvédelmi rendelet 55. cikkének (3) bekezdése alapján nem jogosult a személyes adatoknak az igazságszolgáltatás által végzett kezelése feletti felügyelet gyakorlására. Az igazságszolgáltatás függetlenségére tekintettel lehetővé kell tenni, hogy a személyes adatok bíróságok által igazságügyi feladataik ellátása során végzett kezelésének felügyeletével az általános adatvédelmi rendelet (20) preambulumbekkezdése szerint az igazságügyi

rendszeren belüli szövet bízzanak meg. Az ABRvS-nek a betekintésre vonatkozó irányelvei – amelyeknek célja az egyes ügyek átláthatóságának és nyilvánosságának biztosítása – az alperes véleménye szerint ezen igazságügyi feladatok alkotóelemét képezik.

- 14 Az „igazságügyi feladatok” fogalmat az alperes álláspontja szerint tágan kell értelmezni. E tekintetben az általános adatvédelmi rendelet keletkezéstörténetére hivatkozik. Az általános adatvédelmi rendeletre vonatkozó eredeti javaslat [COM(2012) 11 final] a (99) preambulumbekzdésében egy olyan szövegrészt tartalmazott, amely az alperes szerint szűkebb értelmezésre utalt: „this exemption should be strictly limited to genuine judicial activities in court cases and not apply to other activities where judges might be involved in, in accordance with national law”. Azon körülményből, hogy ez a szövegrész e prambulumbekzdés végleges változatában nem található meg, az alperes meggyőződése szerint az állapítható meg, hogy az uniós jogalkotó az általános adatvédelmi rendelet 55. cikkének (3) bekezdésében előírt kivételt tágan értelmezi.
- 15 Az „igazságügyi feladatok” fogalom olyan értelmezése, amely arra a kérdésre korlátozódik, hogy a személyes adatok kezelése közvetlenül befolyásolja-e a bírói ítékezést egy konkrét ügy tekintetében, az alperes véleménye szerint túl szűk jogi megközelítésen alapul. Az, hogy valamely adatkezelés a bírósági eljárás során ellátott bírósági feladatnak tekinthető-e, többek között az adatkezelés típusától és céljától függ. Az alperes álláspontja szerint az eljárási iratokba való betekintés újságírók részére történő biztosítása az igazságszolgáltatás nyilvánosságának és átláthatóságának biztosítását szolgálja, és előmozdítja a társadalomnak a bíróságokba vetett bizalmát. A nyilvánosság elve következtésképpen a demokratikus jogállam alappilléreinek tekintendő, és elválaszthatatlanul kapcsolódik az igazságügyi feladatokhoz.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásának rövid összefoglalása

- 16 Az eljárási iratokba való betekintés biztosítása és az ezekről készült másolatok (ideiglenes) rendelkezésre bocsátása személyes adatokra vonatkozó, az általános adatvédelmi rendelet 4. cikkének 2. pontja értelmében vett adatkezelésnek minősül.
- 17 A rechtbank (bíróság) megállapítja, hogy az „igazságügyi feladataik ellátása során” kifejezést az általános adatvédelmi rendelet nem határozza meg pontosabban. Az alperesnek a 14. pontban ismertetett álláspontja nem meggyőző a rechtbank (bíróság) számára. Egyfelől azért, mert *a contrario* következtetésről van szó, amelyet körültekintően kell alkalmazni. Másfelől az alperes nem bizonyította, hogy végül miért nem vették fel e szövegrészt a végleges változatba. Az általános adatvédelmi rendelet keletkezéstörténetéből ez nem tűnik ki. Azon pusztán körülmény, hogy a jogalkotási folyamat során e szövegrész kimaradt, a rechtbank (bíróság) véleménye szerint előzetesen nem enged meg következtetéseket.

- 18 A rechtbank (bíróság) nem hagyja figyelmen kívül, hogy a 2016/680 irányelv (80) preambulumbekkezdésében felvettek egy hasonló szövegrészt a végleges változatba. Mindazonáltal a rechtbank (bíróság) ennek alapján nem látja indokoltnak, hogy más álláspontot képviseljen.
- 19 A Bíróság ítélezési gyakorlatában sem talált a rechtbank (bíróság) arra vonatkozó támpontot, hogyan kell értelmezni az „igazságügyi feladatok” fogalmat. Jelenleg folyamatban van ugyan a Bíróság előtt egy olyan ügy, amely hasonlóságot mutat a jelen ügygel, nevezetesen a High Court (felsőbbíróság, Írország) által a Friends of the Irish Environment ügyben (C-470/19) előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem. Ebben az ügyben azt a kérdést tették fel, hogy egy lezárt eljárásra vonatkozó bírósági iratokhoz való hozzáférés ellenőrzése bírói minőségben ellátott feladatnak minősül-e. E kérdés megválaszolásához tehát a környezeti információkhoz való nyilvános hozzáféréstől és a 90/313/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. január 28-i 2003/4/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikkének 2. pontja értelmében vett „bírói minőség” fogalmat kell értelmezni.

Független bírói ítékezés

- 20 A rechtbank (bíróság) fontosnak tekinti továbbá annak megállapítását, hogy az eljárási iratokba való betekintés újságírók részére történő biztosítása esetében nem az ügyben eljáró bíró egyéni döntéséről, hanem a Raad van State (államtanács) irányelveinek követéséről van szó. Ezen irányelveket az ABRvS elnöke fogadta el, és azok az ABRvS előtt folyamatban lévő számos ügyre vonatkoznak. Nem vizsgálják külön minden ügy tekintetében, hogy mely személyes adatokat bocsátanak az újságírók rendelkezésére.
- 21 Ahogy az általános adatvédelmi rendelet (20) preambulumbekkezdéséből következik, az általános adatvédelmi rendelet 55. cikkének (3) bekezdése szerinti kivétel célja, hogy az igazságszolgáltatási feladataik ellátása során, beleértve a döntéshozatalt is, biztosítva legyen a bírói kar függetlensége. Az alperes jogosan képviseli azon álláspontot, hogy nem avatkozhat be bírósági ügyek érdemi értékelésébe, mivel a bírósági ügyekben történő döntéshozatal kétségtelenül az igazságügyi feladatokhoz tartozik. Az e szemszögből történő vizsgálat esetén képviselhető lenne azon álláspont, hogy nem igazságügyi feladatok ellátásáról van szó, ha egy konkrét ügy vonatkozásában a felügyeletnek a nemzeti felügyeleti hatóság általi gyakorlása nem befolyásolja a független bírói ítékezést. A rechtbank (bíróság) e tekintetben rámutat arra, hogy a (20) preambulumbekkezdésből levezethető, hogy az „igazságügyi feladatok” fogalom – a „beleértve” szóra tekintettel – a döntéshozatalnál többet foglal magában. Ebben az összefüggésben utalni kell a 2018. február 27-i Associação Sindical dos Juízes Portugueses ítélet (C-64/16, EU:C:2018:117) 44. pontjára, amelyben a Bíróság az igazságügyi hatóságok függetlensége keretében kiemeli az ítékezésnek az egyes ügyek tekintetében fennálló függetlenségét.

- 22 A rektbank (bíróág) úgy véli, hogy annak a nemzeti felügyeleti hatóság általi vizsgálata, hogy az ABRvS-nek az újságírók általi betekítésre vonatkozó irányelvei keretében végzett adatkezelési műveletei összeegyeztethetők-e az általános adatvédelmi rendelettel, az egyes ügyek tekintetében nem befolyásolja a bírói ítélezést. Az ezen irányelvek keretében végzett adatkezelés ebben az esetben nem minősülne igazságügyi feladatok ellátásának. A rektbank (bíróág) ennél fogva azt szeretné a Bíróságtól megtudni, hogy az „igazságügyi feladatok” fogalom értelmezése során figyelembe kell-e venni a bírói ítélezésnek az adatkezelés felügyeletével történő közvetlen vagy közvetett befolyásolását az egyes ügyek tekintetében.

Az adatkezelés típusa és célja

- 23 A rektbank (bíróág) álláspontja szerint a média kétségtelenül fontos szerepet játszik az igazságszolgáltatás nyilvánosságának és átláthatóságának biztosítása során, és a minden személyt megillető, hatékony jogorvoslathoz és pártatlan bírósághoz való alapvető jog egyik pillérét képezi. Az eljárási iratokba való betekítésnek az ABRvS által újságírók részére történő biztosításának célja a bírósági ügyekről való nyilvános tudósítás egyszerűsítése, amivel az igazságszolgáltatás nyilvánosságához és átláthatóságához fűződő érdeknek tesznek eleget. Az eljárási iratoknak a tárgyalás előtti megtekintésével az újságíró jobban figyelemmel tudja kísérni a tárgyalást, és következésképpen jobban tud a médiában a tárgyalásról tudósítani. Ezzel szemben az újságíró az eljárási iratokban olyan személyes adatokat találhat, amelyeket a tárgyaláson nem említene, mint például a jelen ügyben egy meghatalmazott személy „állampolgári szolgáltatási azonosítósámát”. Ennél fogva a rektbank (bíróág) azt szeretné a Bíróságtól megtudni, hogy az ABRvS által az adatkezeléssel követett cél is jelentőséggel bír-e az azon kérdésre adandó válasz szempontjából, hogy igazságügyi feladatokról van-e szó.

A jogalap hiánya

- 24 Végül a rektbank (bíróág) megállapítja, hogy nincs nemzeti jogalapja annak, hogy eljárási iratokba való betekítést biztosítsanak az újságírók részére, és az ezekről készült másolatokat (ideiglenesen) az újságírók rendelkezésére bocsássák. Az Awb rögzíti, hogy a tárgyalás nyilvános (a 8:62. cikk (1) bekezdése), és hogy a bíró az ítéletet nyilvánosan hirdeti ki (8:78. cikk). Ezenkívül az Awb 8:79. cikkének (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a felektől eltérő más személyek megkaphatják az ítélet vagy a szóban kihirdetett ítélet jegyzőkönyvének másolatát vagy kivonatát. Eljárási iratoknak az eljárásban részt vevő felektől eltérő más személyek részére történő rendelkezésre bocsátásáról azonban sem az Awb, sem más törvényi rendelkezések nem tartalmaznak szabályozást. A rektbank (bíróág) nem zárja ki, hogy ez releváns körülmény; a rektbank (bíróág) arra keresi a választ, hogy lehet-e az adatkezelést igazságügyi feladatnak minősíteni, ha ennek nincs kifejezett jogalapja, hanem e minősítés az ABRvS-nek egy demokratikus társadalomban működő bíróságkénti szerepére

vonatkozó értelmezésén alapul. A rechtbank (bíróság) ennél fogva azt szeretné a Bíróságtól megtudni, hogy jelentőséggel bír-e azon körülmény, hogy nincs jogalapja az eljárási iratokba való betekintés újságírók részére történő biztosításának.

MUNKADOKUMENTUM